

skydd för yttranderätten, än den rena Evangeliska. Skulle Aktor gjort sitt påstående i målet i tryckt skrift, så skulle han, om en domstol följde hans nämnda antagande, just genom detta gjort sig sjelf skyldig till tryckfrihetsbrott, enligt den återopade §. af tryckfrihetslagen. Ty i *Formula Concordiæ* heter det: »Men de symboliska böckerna och andra skrifter, om hvilka vi nyss talat, hafva icke anseende af en domare» (öfver dogmernas gudaktighet eller gudlöshet, sanning eller falskhet), »ty denna värdighet tillkommer endast den Heliga skrift¹. Då nu detta

10 Heliga skrift afgör, öfver hvad som bör anses för den rena Evangeliska läran, genom Aktors anförda antagande skulle förnekas, så har Aktor förnekat den rena Evangeliska läran och bör akta sig att befordra sina påståenden till trycket. Må detta vara åklagaremakten till en varning och ett ytterligare bevis uppå de motsägelser, hvartill dess lagtolkning skulle leda.

25 »RÄTTVISA ÄFVEN ÅT JUDARNE»

20 *Freja n:o 88 9. XI 1841*

Under denna rubrik har Biet¹, som med största ifver antager sig judendomen, Strauss och den Heliga skrift, med förbehåll endast att »kyrkans auktoritet» står öfver dem allesamman, sökt visa oriktigheten af vårt yttrande, att budet »älska din nästa såsom dig sjelf» uteslutande tillhör den kristna, icke den judiska religionen. Biet har nemligen anført utdrag ur en judisk kateches, hvarest ibland annat nämnda bud citeras från 3 Mos. 19: 18. Läser man dock här detta bud i dess sammanhang med det föregående i samma vers: »Du skalt icke hämnas och icke

30 behålla någon ovilja emot *dins folks barn*. Du skalt älska din nästa såsom dig sjelfvan; ty jag är Herren», så inses lätt, att med nästan här endast menas: »dins folks barn». Men i samma Kap. v. 34 säges äfven i afseende å främlingar, *som bosatt sig i Kanaans land*, »du skalt älskan såsom dig sjelfvan.» Hvar och en känner, att jemte detta bud, som blott angår dem, hvilka bo »när eder i edro lande», finnes en mängd andra, hvilka äfven tydligt visa, att i detta afseende uti gamla Testamentet göres skilnad till personen. Det heter t. ex. i 5 Mos. 23: v. 7: »Edo meen skalt du icke för styggelse hålla, men i v. 6 om Ammoniterna och

40 Moabiterna: »Du skalt dem hvarken godt eller äre bevisa i alla dina lifsdagar evinnerliga.» Men det är fåfängt, att vilja tvista om något, som i sekler varit ett axiom, att nemligen den kristna läran är en

¹ För den vettenskapliga råhet, som vill göra symboliska böckerna till gudomlig uppenbarelse, tillägga vi äfven fortsättningen: »utan de afgifva endast ett vittnesbörd för vår religion, förklara densamma och visa, huru den Heliga skrift beträffande stridiga punkter (*in articulis controversis*) på särskilda tider af lärarena i Guds församling blifvit förstådd och förklarad, och på hvilka grunder lärosatser, som strida emot den Heliga skrift, blifvit vederlagda och förkastade» Samma lärda teolog i Sv. Biet, som anser *symbola* för gudomlig uppenbarelse, påstår också, att kyrkoläranes åsigt på särskilda tider, de grunder, uppå hvilka de förkastat villomeningar, och reformatorenes förklaringar öfver deras religion »i skriften befinnas för hvarje

50 människoförstånd läsliga.» Den, som sjelf sälunda inhämtat sin teologi, kan väl också tro »Stockholmsjungfrurna» om förmåga dertill.

² Denna artikel är den första i polemiken mot Freja, hvori Biet företett någon annan bevisning, än ovet, osanning och några triviala glosor, ehuru den likväl icke helt och hållet saknar dessa ingredienser. Det hela röjer också en oskyldig ovetenhet, så att Biet tagit våra påståenden för något nytt och oerhördt. Förrän Biet talade om »ärlighet», hade varit bäst, att det lånat sig en bibel och i den uppslagit citationerna.

universal-religion, icke såsom den judiska inskränkt till ett visst folk, en viss släkt, samt att först den kristna religionen lärt en allmän människokärlek. En Gud som befäller ett folks utrotande, som befäller stöld (2 Mos. 11: 2, 12: 35: 36:), som tillåter herren piska sin träl till döds, »ty det är hans penningar» (2 Mos. 21: 21) o. s. v., lär icke »älska din nästa såsom dig själv» i kristendomens anda. Den som sade, att detta bud var »summan af lagen», gaf lagen en ny tydning, genom att besvara frågan: ho är vår nästa?

Med glädje erkänne vi deremot, att det anförda ur den judiska katechesen fullkomligt kan gälla för kristendomens lära. Det visar, att de judiska församlingar, uti hvilka denna lärobok begagnas, ur Mosis lag utvalt det goda och förkastat det förkastliga, ett urval, som enligt Biets begrepp om gudomlig uppenbarelse ej bort eller kunnat göras. Sjelfva sättet att citera de anförda ställena ur 3 Mos. 19 v. 18 och 34 visa den judiska församlingens föreståndares ädla afsigt att gifva de ifrågakvarande buden en vidsträcktare betydelse, än den de i skriften äga.

En till Red. af Freja insänd artikel, med signaturen H.¹, ehuru i här omnämnda afseende mindre bevisande, än det i Biet införda katechesutdraget, förklarar äfven, att Judarne numera icke vänta någon jordisk Messias eller någon återupprättelse af sitt rike. Om sig så förhåller, så skulle äfven, hvad vi i detta afseende yttrat, förfalla. Vi hafva i båda hänseenden bedömt Judendomen endast efter Gamla Testamentets skrifter samt ansett, att dessas läror utgöra »den rättrogne Judens» trosbekännelse. Men äfven om epitetet: rättrogen, vilja vi ej strida. Nog af! om judiska församlingar finnas, uti hvilka annorlunda läres, än hvad vi ansett vara judendomens läror. Hörer församlingen i Sverige till dessa, så är det väl, och dess första omsorg bör då blifva att till dem, det tillhör att afgöra öfver härvarande judars medborgerliga ställning, inlemna sin trosbekännelse, sådan den inom församlingen gäller.

För öfrigt vilja vi göra så väl Biet som Insändaren H. uppmärksamma uppå, att vi icke talt om icke-kristna samhällsmedlemmars borgerliga, utan »statsborgerliga» rättigheter.

26 ARBETSBINS ARTIGHET MOT HVARANDRA.

Freja n:o 89 12.XI 1841

Om någon af Biets få läsare orkat med att genomläsa dess diatriber mot signaturen F. i Freja, så har han der sett en insänd artikel med signaturen — m., hvilken genomgår en mängd nummer, från början till slut idislande samma tema, lemnande saken helt och hållet å sido för personligheterna². I dessa artiklar prisas och upphöjas Bigranskarens tillgöranden, medan denna å sin sida uttrycker sin beundran för den

¹ Denna artikel skall i ett bihang, som åtföljer nästkommande nummer af Freja, införas.

² Denna maskerade insändare täflar värdigt med sin medbroder. Han skrifer endast i citationer, hvilka, ehuru tagna ur Aftonbladet, Allehanda, artiklar i Freja, med hvilka signaturen F. intet har att skaffa, ställas tillsammans, såsom skulle de vara F:s ord. På en sådan försvarare kunna i sanning Sveriges teologer och filosofer använda det gamla: »Gli amici mi guardi Dio, gli inimici mi guardero io» Professor Reuterdahl, som förklarar: att »för några månader sedan den unga teologen D. F. Strauss *knapp* till namnet var bekant för femtio personer inom Sverige», har säkert af artikeln funnit, huru stridande mot »heder och anständighet» sådana förklaringar äro, och kan väl ej neka, att *den* bevisar, på hvilken höjd dessa vettenskaper för närvarande i Sverige stå.